



Asia: VN/31665/2021

Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston Suomen ohjelma 2021-2027

Lausunnonantajan lausunto

1. Ohjelman strategia

Satakuntaliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa, että ohjelman strategia ja sen keskeiset tavoitteet: kalatalousalan kestävän kasvun tukeminen, alkutuotannon edellytysten turvaaminen, uudistumisen ja innovaatioiden vauhdittaminen sekä ympäristökysymysten yhä parempi huomioiminen, ovat hyvin laadittuja ja perusteltuja. Toimialan kehityshaasteet ja kehittämispotentiaali on laajasti tunnistettu ja kuvattu.

Tavoitteiden valinnoissa on tuotu kattavasti esille toimialaan vaikuttavia tekijöitä, kuten ilmastonmuutos, vesiympäristöjen ja kalakantojen tila, ruokaketjun vastuullisuuden korostuminen sekä turvallisuus sekä mm. eläinten hyvinvoinnin tärkeys.

Ohjelman valmistelu on ollut osallistavaa ja siinä on huomioitu vuonna 2021 laadittu Kotimaisen kalan edistämishjelma, kalatalouden nykyinen tilannekuva, toimialan voimavarojen ja rajoitteiden tarkastelu (SWOT) sekä laajemmin toimialan muutosilmiöitä ja -prosesseja tarkastelleet tulevaisuusskenaariot.

2. Kaupallinen kalastus ja kalavarojen tilan parantaminen sekä kalastuksen valvonta ja tiedonkeruu (SWOT, valinnat, perustelut, rahoitettavien toimien kuvaus ja rahoitusehdotus)

Toimintalinjaan 1 'kestävä kalastus ja vesiympäristön ennallistaminen ja suojele' sisältyvien teemojen osalta koostettu SWOT analyysi on laadukas ja tuo esille keskeiset haasteet ja kehittämistarpeet. Toimintalinjassa kuvatut erityistavoitteet ja rahoitettavat toimenpiteet ovat perusteltuja ja kannatettavia.

3. Kestävä vesiviljely sekä jalostus ja kauppa (SWOT, valinnat, perustelut, rahoitettavien toimien kuvaus ja rahoitusehdotus)

Toimintalinjaan 2 'Kestävä vesiviljely sekä jalostus ja markkinat' sisältyvien teemojen osalta koostettu SWOT analyysi on laadukas ja tuo esille keskeiset haasteet ja kehittämistarpeet. Toimintalinjassa kuvatut erityistavoitteet ja rahoitettavat toimenpiteet ovat perusteltuja ja kannatettavia. Innovaatiotoiminnan ja -yhteistyön edistäminen mm. vesiviljelyn osalta sekä uusien korkeamman lisäarvon tuotteiden ja mm. sivuvirtojen käytön kehittäminen ovat keskeinen osa kalatalouden ilmastoviisasta uudistumista.

4. Kalatalouden paikallinen kehittäminen (SWOT, valinnat, perustelut, rahoitettavien toimien kuvaus ja rahoitusehdotus)

Toimintalinjan 3 'kestävän sinisen talouden mahdollistaminen rannikko-, saari- ja sisämaa-alueilla sekä kalastus- ja vesiviljely-yhteisöjen kehittämisen edistäminen' SWOT analyysi on laadukas ja tuo esille keskeiset haasteet ja kehittämistarpeet.

Satakuntaliitto pitää kalatalouden paikallisen kehittämisen tavoitetta tärkeänä osana ohjelmaa. Paikallisen kehittämisen ns. kalaleader -toiminnan kautta on mahdollista toteuttaa paikallisiin tarpeisiin pohjautuvia vaikuttavia hankkeita. Satakuntaliitto esittää, että kalaleadereille tulee myöntää riittävä perusrahoitus toimintaedellytysten turvaamiseksi ja vaikuttavan toiminnan ja tulosten aikaansaamiseksi.

5. Meripolitiikka (SWOT, valinnat, perustelut, rahoitettavien toimien kuvaus ja rahoitusehdotus)

Toimintalinjan 4 'meripolitiikka' SWOT analyysi on laadukas ja tuo esille keskeiset haasteet ja kehittämistarpeet. Toimintalinjassa kuvattu erityistavoite on jaettu kolmeen selkeään toimenpidekokonaisuuteen 1) meriosaaminen ja 2) merialueiden valvonta ja 3) rannikkovartiostoyhteistyö. Meripolitiikan SWOT tarkastelussa on tuotu vahvuutena esille kestävä merenkulku sekä merenkulun digitalisaatio ja automaatio osaamisalueina, joissa Suomi on yksi edelläkävijöistä.

Satakuntaliitto pitää erityisen hyvänä toimenpidekokonaisuuteen 'meriosaaminen' kirjattuja yleishyödyllisiä kehittämishankkeita, joilla mm. lisätään tietoa tai tiedon hyödyntämistä meriympäristön tilaa koskevan osaamisen parantamiseksi. Osaamisen vahvistamisella ja ajantasaisella ja kattavalla mereen liittyvällä tietopohjalla luodaan perustaa meriympäristöjen tilan parantamiselle, meren suojelulle sekä sinisen talouden liiketoiminnan kehittämiselle sekä merialueen kestäväälle käytölle.

6. Muu palaute

Ohjelmassa kuvatun kumppanuusperiaatteen mukaisesti ohjelman toimeenpanossa on tärkeää strategian tavoitteiden jatkuva arviointi ja seuranta, jota toteutetaan laajapohjaisessa seurantakomiteatyöskentelyssä. Satakuntaliitto toteaa, että on tärkeää yhteensovittaa ja koordinoita toimintaa sekä vahvistaa yhteistyötä ja vuoropuhelua muiden EU-rahastojen kanssa. Ohjelman tavoitteiden saavuttaminen vaatii tehokasta viranomaistoimintaa ja hyvää yhteistyötä eri viranomaisten kesken.

Ohjelman viestintä on tärkeä osa ohjelman vaikuttavuuden esille tuomista. Ohjelmassa kuvatut viestinnän toimintamallit vaikuttavat hyvin suunnitelluilta ja kannatettavilta.

Satakuntaliitto toteaa, että ympäristöselostus on kattava ja hyvin laadittu. Ympäristöselostuksessa ei ole kuitenkaan esitetty miten ohjelman toteuttamisen ympäristövaikutuksia seurataan ja siltä osin arviointia tulee täydentää. Suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointia koskevan lain 12 §:n mukaan suunnitelmasta tai ohjelmasta vastaavan viranomaisen on huolehdittava siitä, että ympäristöarvioinnin piiriin kuuluvien suunnitelmien ja ohjelmien toteuttamista ja siitä aiheutuvia merkittäviä ympäristövaikutuksia seurataan siten, että voidaan ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.

Aro-Heinilä Asko
Satakuntaliitto

Tupala Krista
Satakuntaliitto